

א) מנחות כו: נח: ימיך לו, ב) טבול יום פ"ב [מ"ג מ"ד] מ"ד לו, ג) [ע"ש ד'] ופי' שגומע ואוכל כמו שרפה היה בע"ז; טו: ע"י מוס' מיר לו: ד"ה הנח, טז) ונכרות לה: ז) ל"ג טו: יבנות פב. וי' לו: [מספחה דתרומות פ"ו הט"ו והא' ללא מקס' ממנה דתרומות פ"ו מ"ה ע"י ב"ש ט"ז] [לעיל ט"ז] [דף נח: ט] וי' ט"ע חספות שבעות כח: ד"ה כ"ב שמוע' [ו"ע] [נ"ע] [נ"ע] ד"ה הנח.

מוסף רש"י

יש הקטרה לפחות מכזית. והי' מי' אמרין כהק"מ (מנחות כו.) הקטיר קומה פעמים כשרה. הלך אפילו פחות מכזית חייב (ט"ז). המקפה של תרומה. הששה מין של תרומה. מקפה רטוב (נדר ל"ד). והשום והשמן. עומקן לכוזי משום תבלין (ט"ח). ונגע טבול יום במקפתן. איכא דאמרי ט"ס ושמן של תרומה אכל לא במקפה דחולין, דטבול יום שיהיה רבין שני ואין שני עשה שלישי אלא בתרומה, ואית דאמרי מאי בתקנתן אפילו במקפה של חולין, דיון דעריבי מחד מנח דמי ביה מנחן דנגע בתרומה עשה (ט"ט). מקום מגעו אמאי פסול. הא לין טומאה אולגין כפחות מבכ"ל (ט"י). דאיכא כזית בכדי אכילת פרס. חשיב לה כזית האזיא תרומה ויוני שנגע בו פסל מקום מגעו. (ט"ז). דאורייתא אמאי. וי' תמימי' ע"ה מלקות (ט"ח). בכזית הבבלי. דאי' קומנתא דנעמי פסקו ואלו עירובין (לעיל ט"ג). דקאמר ועל עירובי בולא ג' כזים, הא לא אפשי' ללא היו בכדי אכילת פרס שיעור כזית (נדר ל"ד). דקשריף וקאביל ליה. שגומע ואוכל עד שגומע ממנו בכדי אכילת פרס (ט"ח). בטלה דעתיה אצל כל אדם. וזאת דין אכילה כן, שאין אדם רגיל לאכול בעיניה לפי שהוא חריף ביותר, ולא חייבתו מורה ללא אכילת (ט"ט). ואי משטר שטר. מוטבל פתו (ב"מ פ"ח) שוטבל נה פתו ויבא לפת ואוכל אכל בשום זמן של תרומה להי' לוקה בזית דלוקה בכדי אכילת פרס דאורייתא (נדר ל"ד). מדוברות. שיעורין לתוכן תבלין (ט"ח). אמאי אמרינן שאני תרומה לתוך כ"ו. אמאי מקילין כ"ו כולו האזיא לתוך אחרת תרומה נפלה ולא לתוך חולין, תרומה נפלה ולא לתוך חולין, כזית בכדי אכילת פרס, דמתרנן אין ולא ממתינין שני כזית אחי' (ט"ח). עירובי (עירובי ט). ונפלו ולפניהם ב' סאין. של עירובי (עירובי ט). ונפלו אלו. הסאין, לתוך אלו. הקופות ודוע לנו שהסאה נפלה וזאת כזית וזאת דיוע א' זה וז' זה וז' זה כזית מותרין. עירובי של קופות החולין מותרין לז' כמתלה אפילו אין בקופה כדי להעלות הסאה בחדה ומאה (ט"ח).

אלו עוברין פרק שלישי פסחים

מד.

עין משפט גר מצוה

א א מ"י פ"ה מהל' אסורי
מונת הלכה ב:
ב ב מ"י פ"ה מהל' טומאת
אולגין י"ב:
ג ג שס הל' יג:
ד ד מ"י פ"ד מהל' מאלתי
אסורי הל' ט:
יא ה מ"י פ"א מהל'
תרומות הל' כו סג
עשין קלג טו"ע י"ד סימן
עלף ע"פ ק:
יב ו מ"י פ"ה מלכות מיר
הלכה ד:

מוסף חסופות

א. מרבי חצי שיעור
לאיסורא. מוס' הל' ט.
ב. כלומר מדאורייתא חד
בתרי בטל וזה תרומה בחד
ומאן דרבנן הוא. מוס' מיר לו.
ג. והיאך יבטל דבר שהוא
בעין. מוס' שלק. ז. וליכא
מאן דמפליג בין מקום
לשאני מקום מגעו. מוס'
הל' ט. והפחות מבכזית
אולגין אינו מקבל טומאה
דפירוש ר"ת (לעיל ל"ג).
מוס' ט"ז. ובעני ר"ש לא
שינה זאת הגירסא שכבחה
קופות פ"ו שאוכל מקבל
טומאה בכל שהוא. מוס'
מיר ט. וזיינו הדין דפרק
השוחט. מוס' הל' ט.

מוסף חסופות

א. מרבי חצי שיעור
לאיסורא. מוס' הל' ט.
ב. כלומר מדאורייתא חד
בתרי בטל וזה תרומה בחד
ומאן דרבנן הוא. מוס' מיר לו.
ג. והיאך יבטל דבר שהוא
בעין. מוס' שלק. ז. וליכא
מאן דמפליג בין מקום
לשאני מקום מגעו. מוס'
הל' ט. והפחות מבכזית
אולגין אינו מקבל טומאה
דפירוש ר"ת (לעיל ל"ג).
מוס' ט"ז. ובעני ר"ש לא
שינה זאת הגירסא שכבחה
קופות פ"ו שאוכל מקבל
טומאה בכל שהוא. מוס'
מיר ט. וזיינו הדין דפרק
השוחט. מוס' הל' ט.

רבינו חננאל

ושנין איין הני כלהו היתר
מצטרף לאיסור גינהו. מיהו
לא הוכיח ועירי השאר לבדו
איאל לאפקי מדאביי דאמר
יש הקטרה בפחות מכזית,
אחא זעירי לאשמעין דאין
הקטרה בפחות מכזית ובעי
צירוף להשלימו. אקשינן
ההוא (ל"ד) ויתנן
ליכא מידי אחריני היתר
מצטרף לאיסור, להגניא
מקפה של חולין והשום
הושקף של תרומה ונגע
טבול יום במקפת לא פסל
אלא מקום מגעו, והרינן
בה אפילו מקום מגעו
במקפת אמאי פסול. ואמרי
שמיה דר' יוחנן הואיל וזר
לוקה על המקפה בכזית,
מאי לאו משום דמקפה
שיהא היתר מצטרפת לשום
ולשמן שהן איסור ונעשית
המקפה כלה איסור, לפיכך
זר האוכל ממנה לוקה,
אלמא רבי יוחנן איכא
דברים אחרים דהיתר מצטרף
על איסור מדאורייתא. ושנינן
לעולם לית ליה, והכא
כגון דאיכא במקפה שאכל
הזר, יש בה באוהא אכילה
כזית מן השום והשמן
של תרומה, ומצטרף השום
הושקף ונעשית כזית, לפיכך
לוקה. שאינו לוקה אלא על
התרומה ולא על המקפה.
ושיעור אכילה שמצטרפת
מעט מעט עד שמצטרפין
לכזית בכדי אכילת פרס,
דנתיא אכל וחזר ואכל אם
יש מחלתה אכילה ראשונה
עני סוף אכילה אחרונה
שיעור כדי אכילת פרס
מצטרפין, וכמה היא כדי
אכילת פרס, מצאנו ששיעור
רבי שיעור חצי פרס,
כמה שיעורו שני ביצים
ואחד מעשרים בכיפה,
ונמצא הפרס ארבעה ביצים
ואחד מעשרה בכיפה.
ומפורש בעירובין פרק כיצד
משותפין בתרומות. ואקשינן
אי הכי בכזית הבבלי נמי
גימא איכא כזית אוכל
בכדי אכילת פרס, ואמאי פליגי
רבנן ואמרי בולא כלום.
ואמרינן שאני כזית הבבלי
ללא משכתה ביה כזית בכדי
אכילת פרס, אי דקשריף
ואכיל כזית, כגון אכילת
הביצה בטלה דעתו, כלומר
אין זה דרך ארץ, וצ"ל דקא

אפילו חמץ נמי. דהא אמרינן על עירובו בלא והיינו נמי היתר מטעמך לאיסור: ומשני אין הכי נמי. דחמץ בפסח היתר מטעמך לאיסור ודאי נקיט שאור לאפוקי מדאביי דאמר במנחות צ"ל כל המנחות צלותי' יש הקטרה בפחות מכזית וחייב דבקטרת שאור כל דהו ולא בעי צירוף ומתוך לברייתא דלעיל הכי אין לי אלא כזית חצי זית מנין ת"ל כל ויליף מינה דיש הקטרה לפחות מכזית קא משמע לן דלין הקטרה ואי איכא צירוף אין ואי לא לא: **לחא שמעמא.** דר' יוחנן: והמקפה. משליל קפוי ועב של תרומה כגון דיכא והשום והשמן הגתוין צו לתבלין היו של חולין: **פסל אס.** כל הקדירה דמקפה עיקר וטבול יום פוסל את התרומה:

מקום מגעו אמאי פסל הא בטלו לכו סבלין ברובא. דקא ס"ד דימוע מדרבנן הוא דאסור: **ואמר רבה בר רב חנה.** דימוע מדאורייתא הוא זר לוקה עליו בזית משום דיש סע תרומה עלה הלך לגבי טומאה נמי סע תרומה עלה ומיהו לא חמירא כתרומה עצמה ליפסול את כולן ומ"ט זר לוקה עליו בזית משום זרות הא לא אכל כזית תרומה לאו משום דהיתר מצטרף לאיסור: ומשני מאי לוקה בזית דקאמר כזית בכדי אכילת פרס שאם אכל פרס ממנו שיעור ארבעה ביצים יש בו כזית תרומה. וק"ל דכל שיעורי אכילת איסור צין כזית של חלב ודס וצין כזית דיום הכפורים מצטרפת אכילת השיעור בכדי שהיה זו שאם אכל כחרדל חלב וחזר ואכל כחרדל עד שהשלים לכזית אס אין מתחילת האכילה ועד סופה יותר משתיים כזית אכילת פרס כזכירה צינונית מצטרף והיו כמו שצבול צנת אלת ותיב. והכא נמי כן כאן תרומה כדי להצטרף כזית אכילת פרס דאורייתא. **תמימי.** הא דלמור רבנן כזית מצטרף כשיעור שהיה אכילת פרס מי היא מדאורייתא הלכה למשה לוקה ומתרת משום דלחכי כזית מלאיסור בו מתיבת: **אמאי פליגי רבנן עליה דר' אליעזר ברוסא.** נהי נמי דלא דרשי כל לרבות עירובו הא אכיל מיהא מלאיסור כזית בכדי אכילת פרס: **ואלא מאי.** כסירה לך האי לוקה רבנה משום דהיתר מצטרף **סוף אמאי פליגי רבנן עליה.** ליקרף

היתר לאיסור וליחייב: **אלא גרס:** הנה לנוסח הבבלי. ללא אכיל כזית מן החמץ כשיעור שהיה אכילת פרס דהא כזית אינו עשוי לאכול אלא לטבול ואי מתרמי ואכיל ליה ממש דהשתא איכא כזית ממהר להצטרף כשיעור אכילת פרס ממנו: **צטלה דעסו.** ולא אכילה היא לחיובי עלה: **ואי מיטטר קא שטר.** מוטבל כזיתו כדרכו ליכא כזית מן החמץ בכדי שהיה אכילת פרס כשצבול כדי אכילת פרס ממה ובהואו פורתא ליכא מן החמץ כזית. ושכר הנדי נמי אף על גב דשמי ליה בעיניה מיהו אין לך שותה: **ו' כוסות שלא יפסקו וישהה צינתים הלך בכדי שהיה אכילת פרס לא שמי מן החמץ לצד מן המים ושאר התערובת שסתם שכר עיקרו מן התמרים או מתאנים אלא שבמדי מערב עמהם מי שיעורין קלח: פרס.** הוא חצי ככר שיעורו צו עירובי תומים שהוא מוון שמי סעודות ומלוי לבית המנוגע לטמא בגדים אם ישהה צו כדי אכילתו שנתנה מורה שיעור שהייתו כדי סעודה דמבי (ויקרא יד) והאכול צינת יכנס את בגדיו והלכה למשה מסיני דחצי ככר של שמונה ביצים הוא סעודה: **שמי מדוכות.** שהתבלין ידוהין בזמין פלפלין וזנגבלי: **אלו לתוך אלו.** ממדוכות לתוך הקדירות: **מוסרין.** קדירות חולין לזר: **היכי אמרינן שאני אומר.** ותלינן לקולא צעון מיתה ודילמא תרומה לתוך חולין נפל וכי אכיל לה איכא כזית תרומה צבאילת פרס אלא שמע מינה אי נמי ודאי נפל לא מייחייב משום כזית בכדי אכילת פרס **אלא מדרבנן** וכי מספקא לן תלינן לקולא: **צמסקת מיר** [ולו]: **גרסינן אמאי היסר מצטרף לאיסור היכי אמר שאני אומר אלא הנה לתרומה סבלין דמדרבנן.** דראשית דגנן מירושך ויחכך כמבי

לענין חמץ בפסח נמי. לר' יוחנן לא מצי פריך דליה לא דריש כל ואם תאמר והא צפרק בתרא דיומא (דף ע"ד). **דריש רבי יוחנן** מכל חלב דחצי שיעור אסור מן התורה ואור"י ללא דריש אלא לאיסורא אכל להתמיצ מלקות כמו בכשיעור לא וכן גבי חמץ א"ט:

ה"ג רש"י **מקום מגעו אמאי פסל הא במי' ברובא.** ופירש דס"ד השתא דדימוע דרבנן וקשה לרבי'א דמשמע שהשום והשמן צעין מדקמתי נגע צמקתן ולא קמתי צמקתה' ועוד דמני סיפא אימתי צומן שהן גוש צקנה אכל אם היה מפוזר תטור ואי פסיל מקום מגעו משום מדומע אדרבה כי היו מפוזר יש לו להיות מדומע יותר ועוד אמאי פסיל מקום מגעו ותו לא כיון דחשיב כמו כולה תרומה על ידי דימוע יפסל הכל או לא יפסל אפילו מקום מגעו דהדיא איתא הא פלוגתא צמסקת טבול יום צעיקה מדומעת ומי שפוסלה פוסלה לגמרי ומי שמכשיר כמכשיר לגמרי ורעה לר"י כפירוש ר"ת דפירש דמתמיצ מיידי שהשום והשמן צעין וכדגרס ככל הספרים מקום מגעו אמאי פסל והא לא הו כזי'ה' והואיל ללא מקבל טומאה אלא מדרבנן אית לן למימר דטבלי אגז מקפה דפריש צפרק כל שעה (לעיל דף ל"ג):

לאן משום דהיתר מצטרף לאיסור. ומטעם הואיל אם היה מלקט מן השום או מן השמן כזית וילקח עליו לית לן למימר שלא טבול אגז מקפה כיון שאין דרך אכילה צק: **דאי'בא** כזית בכדי אכילת פרס. **מקשין דצהשוטט** (חולין דף ע"ד): **מקשין** הנה לנודי דמטע דלית ציה כזית בכדי אכילת פרס משמע דצמסקת לא הו כזית בכדי אכילת פרס וש' לומר דהכא קיס ליה דעסקינן דלית ציה כזית בכדי אכילת פרס ולפירוש ר"ת דמוקי שהשום והשמן צעין אמי שפיר דאי הו מעורב לא הו כזית בכדי אכילת פרס: **אלא מאי היתר רב'.** נראה ללא גרס ליה דאי גרס ליה א"כ מאי ס"ד דחצי לאקשוי כיון דלדידיה נמי קשה אלא לחצי א"ש דפליגי עליה רבנן דלר"ע דווקא אית ליה היתר מצטרף לאיסור ככל התורה דגרמ ממויר אכל לרבנן דמוקמי משרת לטעם שיעור לית להו היתר מצטרף לאיסור בשום מקום ועוד דצמיר צ' ג' מייני' (דף ל"ג).

גרסינן גבי שמי קופות דצמסקן בשלמא לדידי דלמינא היתר מצטרף לאיסור דנפיש חולין פ"י לחצי הא דהיתר מצטרף לאיסור היינו כשיש מן האיסור יותר מן היתר או ששניהם צבוא אכל כשהיתר רבה על האיסור אין מצטרף ולרב דימי אין היתר מצטרף לאיסור בשום מקום דממסיק לקמן דהו חטאת ומיר שני כזבים הצאים כחדד ואין מלמדין ור"פ א"ה אמאי פליגי רבנן כו' בשלמא לדידי פליגי רבנן משום דר' אליעזר דריש כל ואחא כל לרבות אפילו כשהאיסור מועט ורבנן לא דרשי כל דכשהאיסור מועט אין מצטרף כמו צבולא אלא לדידך אמאי פליגי וכן גבי קופה ומדוכות אמי שפיר לחצי: **הנה** לתרומות תבלין דרבנן. קשה לרשב"א כיון דתרומת תבלין דרבנן גבי שום אמאי פסל מקום מגעו וש' לתלן: **אית'יביה** שתי קופות. ואם תאמר מאי פריך אמאי אמרינן שאני אומר והא פשיטא דככל מקום מדאורייתא מין צמיתו טבל ברוב והכא מייירי שרבו חולין על התרומה כיון דסבר השתא דמייירי בתרומה דאורייתא דדאורייתא בעי רבייה אפילו לר' יוחנן דבעל (יבמות דף ע"ג). ואור"י דבעי למימר ככל ענין אפילו מין צמיתו מינו כגון קמח חיטין צמקת שיעורין שאינו ניכר: והא

שטר ואכיל שהוא כעין טבילת פת במקו, ליכא כזית מקומנתא דאומא כשיעור שעה כדי שיאכל אדם פרס, ואם הוא יותר מזה השיעור אין מצטרפין וראשון ראשון בטלי. ומובינן מיהא שתי קדירות אחת של חולין ואחת של תרומה ולפניהם שתי מדוכות באחת תבלין של תרומה כו'. ושנין הנה לתרומת תבלין דאניה מן התורה, לפי שאינם מיני תבואות. ומתביינן טוב שתי קופות של חולין ושל תרומה, ולפניהם שתי סאין אחת של חולין ואחת של תרומה ונפלו אלו לתוך אלו מותרין, שאני אומר חולין לתוך חולין נפלו, ואי כזית בכדי אכילת פרס מדאורייתא מצטרף, כל ספק דאורייתא לחומרא, אמאי אנני שאני אומר חולין לתוך חולין נפלו נמצא מוקל. ומשנינן כי תניא ההיא בתרומה בזמן הזה שהיא מדרבנן. ואקשינן מדרך אחרת ומשרת להיתר מצטרף לאיסור הוא דאחא, והוא מיבעי ליה לכדתניא משרת